

ÖRGÜT YÖNETİMİ VE SİVİL ORGANİZASYONLARDA TÜRK MODELİNİN ETKİSİ

Sayfa 43-50

Öğr.Gör. Selami Sedat AKGÖZ
Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
Mucur MYO Yönetim Organizasyon
sakgoz@ahievran.edu.tr
[0000-0001-9056-1749](mailto:sakgoz@ahievran.edu.tr)

Özet

İnsanlık göçebe avcı hayatından yerleşik hayata geçişte ,ortak yaşama kültüründe ,insanların beraber yaşaması için yönetim modelleri geliştirmeye çalışmışlardır.

Dünyada kadim medeniyetler,Batıda Roma,antik yunan uygarlığı ,Doğuda ise Çin,Hint,Mezopotamya,Türk,İslam uygarlıkları olarak kabul edebiliriz. Bu uygarlıklarda organizasyon yapıları

Açık ve kapalı organizasyon modelleri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Çalışmamızda ahiliğin açık organizasyon modelleri olan ahilik esnaf modeli, sosyal ve öğrenen organizasyon modeli olan baciyani rum modeli ile kolektif modeli olan imece modelinin kooperatiflere ve üretim birliklerine olan etkilerini incelemeye çalışacağız.

Anahtar Kelimeler:Ahilik,Kooperatif,Esnaf,Lonca, Etik,Esnaf

JEL:M; JEL:Q

THE EFFECT OF TURKISH MODEL ON ORGANIZATIONAL MANAGEMENT AND CIVIL ORGANIZATIONS

Abstrac

Humanity has tried to develop management models for people to live together in the transition from a nomadic hunter's life to a settled life,in a culture of common life.

We can consider the ancient civilizations in the world as the Roman, ancient Greek civilization in the West, and the Chinese, Indian, Mesopotamian, Turkish, and Islamic civilizations in the East. Organizational structures in these civilizations

We come across as open and closed organizational models.

In our study, we will try to examine the effects of the ahilik artisan model, which is the open organizational models of ahilik, the baciyani greek model, which is the social and learning organization model, and the imece model, which is the collective model, on cooperatives and production unions.

Keywords: Akhi , Cooperative, Tradesmen, Guild, Ethics, Tradesman

Giriş

Dünya iktisadi ve düşünce hayatında medeniyet köprüsü Asya ve Afrika kültüründen doğsa da günümüzde kaynağını Grek ve Roma kültüründen alan Avrupa medeniyeti dünya bilim literatüründe haksız bir şekilde ağırlığını hissettirmiştir.Modern Dünyada Roma uygarlığının yazılı kuralları ve organizasyon yapıları başlangıç olarak kabul edilmektedir. Avrupa uygarlığında Ön Asya ve Mezopotamya ve İslam uygarlığının etkileri bilinçli olarak göz ardı edilmektedir. Avrupa devletleri yeni anakaralardan kendi ülkelerine sömürgeleştirme faaliyetleri sonucu yağmaladıkları zenginlikleri getirmişlerdir.Gelişmemiş ülkelerde kültürel,etnik ve soykırım gerçekleştirmişlerdir.Kolonileşme sürecinde kölelik ve ucuz işçilik sanayi dönemine

geçişte organizasyon modelleri yetersiz kalmıştır. Bunun sonucunda yeni örgüt ve üretim modellerinin araştırılması zorunluluk haline gelmiştir.

Yönetim bilim terminolojisi kapsamında binlerce yıllık Türk kültürünün özgün organizasyon modelleri yeterince anlatılamamış Avrupa da yönetim modellerini Avrupa da ortaya çıktığı yanlışlığı bilimsel çevrelerde kabul görmüştür. Medeniyet Mezopotamya ve Göbekli tepede başlamışa Asya ve Afrika medeniyetlerinin yönetim organizasyondaki katkıları göz ardı edilmemelidir.

Ahilik organizasyonunda fert toplum ilişkisi bir bütün olarak kabul edilmektedir. Kardeşlik ve beraberlik kültürü ve ekonomik ve sosyal yönetim felsefesine ciddi katkılarda bulunmuştur.

Bu organizasyon modellemesinin uygulama örnekleri olarak, ahilik, esnaf sandığı, tüketici hakları, mesleki normlar, imece olarak kabul edebiliriz..(Akgöz S.Sedat, Solmaz Turgay, 2015)

Ahilik felsefesi materyalist dünya felsefesini kabul etmez ve toplumun temel dinamiklerini zenginleştirir. Üretim anlayışında, emeğin sömürülmesini engeller, ayıplı mal satmayı ve kalite standartlarında iyileşmeyi amaçlamıştır.

İbni Batuta'ya göre Ahilik Anadolu'nun sosyal, ekonomik, kültürel hayatını organize etmekte ve kurduğu esnaf sandıkları ve ahilik teşkilatı ile yönetimde söz sahibi olmasında mühim rol oynamıştır.

Ahilikte üye olma şartı Müslüman olma şartı aranırken Osmanlı imparatorluğunun zayıflaması nedeniyle gedik modeline geçiş süreci hızlanmıştır. Gayri Müslimlere üye olma hakkı tanınması esnaf ve localarda Gayri Müslimlerin ticarete etkinliği artmıştır. Gedik modeli istenilen başarıya kavuşmamış ve bu model Avrupa da esnaf ve localarda ve mason organizasyonlarında mühim izler bırakmıştır.

Ahilik organizasyon modeli esnaf birliklikleri, tüketici haklarına saygı, ayıplı mal satmama gibi düşünce anlayışları, toplam kalite ve tüketici hakları gibi kavramları dünyadaki örgüt ve organizasyon modellemelerine kazandırmıştır.

'Müşteri velinimetimizdir anlayışı' ahilik normlarının en güzel ifadelerinden biri olarak kabul edilmekte ve toplam kalite yönetiminin mihenk taşı olarak öne sürülmektedir.

Selçuklu ve Osmanlı teşkilat sistemleri materyalizmi reddeden ve paylaşımcı ve kolektif anlayışının dünyada egemen olmasını hedefleyerek kooperatif ve kooperatif bankalarının önünü açmıştır. Bu açıdan esnaf sandıkları son derece önemlidir. (Akgöz S.Sedat, Solmaz Turgay, 2015)

Göçebe hayatından yerleşik hayata geçişte şehir hayatının önemi medeniyet seviyesini belirlemiştir. Anadolu Türkmenleri Orta Asya'daki ekonomik ve kültürel ritüellerini Ana doluya getirmişler ve yerleşik uygarlıkları da dönüştürerek Ahilik ve Baciyani Rum gibi örgütlenme biçimleri ile yeni bir tarz ve yeni bir yaşam biçimi meydana getirmişlerdir.

Ahiliğin ritüellerini Avrupalılarda kadın rahibelerde, şövalyeler de izlerini etkin olarak görebiliriz. (Akgöz Selami Sedat, 2021)

Ahiliğin etkilerini en etkin olduğu dönemlerde misyoner ve kadın rahibeler de esnaf, loca sistemlerini derinden görmektediriz.

Bu etkileşim sonucu sanayileşme sürecinde ahilikteki esnaf sandıkları ile ilintili olarak kooperatifçilik, tüketici hakları, esnaf ve sanayi odaları, seçilmişler konseyi, vakıflar, yönetim kurulu gibi kavramlar iktisadi ve beşeri bilimler terminolojisine girmiştir. (Akgöz Selami Sedat, Öztürk Yusuf Kemal, 2012)

Özellikle bu etkilenmenin Haçlı ve Latin istilasında daha çok yaşandığı Avrupalı bilim adamları arasında kabul gören bir gerçeklik olarak karşımıza çıkmaktadır.

1.Dünya Organizasyon Modelinin Tarihsel Gelişimi

Kırsaldan kente geçiş sürecinde iki yönetim merkezi ön plana çıkmıştır İlk Roma ve Antik Yunan medeniyetinden alan demokrasi ve senato kültürü ile kaynağını Mezopotamya,Turan,Çin ve Fars medeniyetinden alan yarı göçebe özellikleri taşıyan kast sistemi ve beylik kültürüdür.

1.1. Açık ve kapalı organizasyon modellerinde Doğu ve Batı Kültürünün İzleri

Batı medeniyetinde organizasyon modelleri demokrasi ve senato orijinli seçkin demokrasi anlayışı ile geleneksel organizasyon modelini ve bilimsel yönetim modelinin gelişmesine katkıda bulunmuştur. Batı medeniyetinde erkek egemenliği esas alınmış ve kadın ve engelli bireyler yönetimde söz sahibi olamamışlardır.Bu toplumda köleler,kadınlar hep ötekileştirilmiş bu süreç orta çağ Avrupa'sı ve feodalite döneminde devam etmiştir.

Roma imparatorluğu resmi inancı olan mitraizm dininden Hıristiyanlığa geçişte eski yönetim felsefeleri ve kast sistemleri toplumda devam etmiş ve kadınlar,engelliler için sonuç değişmemiştir. Bu süreçte orta çağda kadına yönelik baskılar feminist hareketlerin gelişmesine sebep olmuştur.

Doğudaki kadim medeniyetler de ağır coğrafi şartlar ve koşullardan dolayı batı medeniyetinin aksine daha esnek ve daha demokratik yönetim modellerine sahiptir.

1.2. Açık ve kapalı organizasyon modellerinde Türk Kültürünün İzleri

Türk organizasyon modelleri olan baciyani rum modeli,feminist akımların gelişmesine yol açmıştır. Avrupa kadın kooperatiflerinde sosyal organizasyonlar,öğrenen organizasyonlarında

İmece ve organizasyon modelinin izleri vardır.

1.2.1 Avrupa Kadın hareketindeki İzleri

Avrupa da sosyal yaşamda kadınların mecliste sosyal hayatta yer alamamasından dolayı Feminist hareketlerin gelişmesine yol açmıştır. Orta Çağ Avrupa'sında haçlı savaşlarında Kadınlar erkek egemenliğinin uygun gördüğü yaralı şövalyelere yardım amacı ile hemşirelik

Yapması uygun görülmüş ama yönetimde kendisine verilen rolden dışarıya çıkamamıştır. Çağdaşı olan Anadolu da ise sosyal vakıf,hizmetler,yardım ve yönetimde etkin rol oynayarak baciyani rum hareketi toplumda etkin şekilde rol oynamıştır.

1.2.2 Esnaf ve sigortacılığa olan İzleri

Para ve sermaye yönetimi takas ekonomisinden beri önemli olmuştur. Bu süreçte kağıt para önemini artırdığı zaman Avrupa da bankerler önemini kazanırken İslam coğrafyasında yardımlaşma ve zekat ve sosyal vakıf sistemi olan teminat ve esnaf sandığı verilen orta sandıkla malın karşılıla bileceği zararlara karşılık ayırma geleneği sigortacılık tarihinde mihenk noktasıdır.Bu sistemin malın taşınması sırasında ve ödemede sorun yaşanırsa ticari akreditif işlemlere de ilham verdiği öngörülebilir.

1.2.3 Tarımsal ve Kooperatif Birimleri ile Kolektif Modellere olan Etkileri

Avrupa da işçi hareketinin ortaya çıktığı öngörüsü yanlıştır.İslam felsefesinde karmati hareketi sosyalist felsefenin başlangıcı olarak kabul edebiliriz.

Kolektif yaşam felsefesinin de 1848 yılında ilk kooperatifçilik hareketinin başladığı bilimsel terminolojide kabul edilmiştir. Anadolu da ki kooperatifçilik hareketlerinin baciyani rum kooperatiflerinin izleri ,masonik örgütlerde ve esnaf kooperatiflerinde loca sistemlerinde ahiliğin izleri ve üretimde imece modelinin kooperatif ve tarımsal birliklerindeki izleri görmezlikten gelmektedir.

2.Anadolu Ahiliğinin Dünya Esnaf, Kooperatifçilik,Vakıf ve Bankacılık Sistemine Katkıları

Ahilik ekonomik eşitsizliği ve haksız rekabet ve ayıplı mal satmayı engelleyerek toplumda sosyal adalet ve güçlü bir ekonomik alt yapı kurmayı amaçlamışlardır.Bu modelin saç ayakları esnaf sandığı,akçeler sistemi olarak karşımıza çıkmaktadır.Bu modelleme hiyerarşi yapısı ve organizasyon temeli dünyadaki ilk kooperatif ve vakıf modellerinin başarılı uygulamaları olarak kabul edilir. Baciyani Rum dünyadaki ilk kadın kooperatifi olarak kabul edilmekte ve sosyal kooperatifçiliğin başlangıç noktası olarak karşımıza çıkmaktadır.

Esnaf sandığı modellemesi ise kooperatifçilik bankacılığın başlangıcı olarak kabul edebiliriz.Dolayısıyla Avrupa düşünürleri ortaçağdan Rönesansa geçiş sürecinde Anadolu medeniyetinden ciddi derece etkilenmiştir.Bu medeniyet imece tabanlı,paylaşımçı,demokrat ve atanmışların değil seçilmişlerin oluşturduğu demokratik ahilik yönetimidir..

Esnaf ve loncalar ile kalite yönetimi ve kalite anayasası oluşturarak standartlaşma kavramına ciddi katkılarda bulunmuştur. Orta çağda Türk toplumlarında örgütlenmiş dışa açık evrensel ilkeleri olan ahilik modelinden alınan masonluk sistemi bireysel bazda kardeşliği alan topluma kapalı sadece kendi organizasyonlarının faydasına inanan bir organizasyona dönüştürerek esnaf ve organizasyonların kardeşlik,evrensellik ilkelerini hiçe saymışlardır. Bu da medeniyetin tüm insanlığı kapsama şansını ortadan kaldırmıştır. (Bayram Mikail, 2012)

İktisadi düşünce tarihi sosyal kalkınmayı ve emeğin sömürülmesini engellemek ve daha iyi yaşanabilir dünyayı hedefler. Rönesans ve aydınlanma çağı sanayi devriminin gerçekleşmesi için gerekli şartları oluşturmuştur. Avrupa sanayileşme sürecinde sömürgeci bir politika izlemiştir. Egemenliği altına aldığı toplumlardaki doğal madde kaynakları ve kölelik gibi uygulamalarla ve düşük iş gücü maliyetler ile o ülkeleri sömürerek sanayileşme sürecini tamamlamıştır.Bu süreç emperyalist uygulamalar ve kolonileşme faaliyetleri ile kontrolü altında tuttukları ülkelerde ciddi bedellerin ödenmesine yol açmıştır.

Doğuda ise İslam ve Türk medeniyetlerinde toplumsal ve kolektif modellemeler ön plana çıkmıştır. Kooperatifçilik,vakıf,birlik gibi uygulamalar kırsal kalkınmada ön plana çıkararak toplumların gelişmesini amaçlamıştır.Onbirinci yüzyılda Anadolu da çıkan ve kaynağını imece modelinden alan Ahilik modellemesi ise günümüze kadar etkisini sürdürür erek uygarlık tarihinde derin izler bırakmıştır. Dünya iktisat ve hayatında derin izler bırakmıştır.

Ahilik kültürü içinde barındırdığı esnaf,loca sistemi,tüketici hakları beyannamesi ile insanlık tarihine ciddi katkılarda bulunmuştur.Baciyani Rum modellemesi ile kadın kooperatifçiliğinin ilk örneği olarak tarihe geçmiştir. Bu modelleme ile dünya insanlık tarihi değişebilirdi. Avrupalılar bu medeniyet kültürün tahrif etmişler ve sömürgecilik faaliyetleri ile dünya insanlık tarihine zarar vermişlerdir.Belki de ahilik insanlığın ortak bir paydada buluşması için fırsat olabilirdi. (Sedat & Emre, 2012)

Dünyada finansal sistem faiz ve bankerler organizasyonu ile şekillenmiştir.Ahilik finansal modeli ve İslami modelleme ile finansal sistem dizayn edilebilseydi bu acılar yaşanmayacaktı. Finansal sistem ahilik modeli ve ilkelerine göre organize edilse ve Türklerin dünyada egemenliği yaşansa idi tüm uluslar barış ve refah içerisinde yaşanabilecekti.

Sömürgeleşme sürecinde o ülkelerde yerli işbirlikçileri kapalı bir model olan biraderlik ve mason kültürü ile kendilerine bağlı yöneticileri yönetime getirerek sömürgeleri yüzyıllarca talan ederek o ülkelerin insanlarını etnik,kültürel soykırıma uğratmışlardır.

2.2.Ahiliğin Diğer Organizasyon İstihdam Modellerinden ve Esnaf Organizasyon Modellerinin Gelişim Süreci

Dünyada Bilim Literatüründe özellikle Grek ve Roma Kültürünü referans alan Avrupa medeniyeti baskın bir rol üstlenmekte ve modern beşeri bilimler başlangıç noktasında kendi başlangıç noktası olarak Avrupa kültürünü referans almaktadırlar.

Özellikle Avrupalıların sömürdüğü ülkelerde bu husus kabul görmektedir. İnsanlık tarihi grek ve roma kültüründen evvel başlamıştır.Roma kültüründen evvel başlamıştır.Dolayısıyla Çin,Hindistan,Mezopotamya ve Anadolu medeniyetinin yönetim bilimine katkıları göz ardı edilmemelidir.Gücü elinde bulunduran ülkeler ekonomik üstünlüklerini korumak için bilimsel terminolojiye hakim olarak bilimin gelişmesinin sadece kendi tekellerinde olduğunu dünya halklarına empoze etme arzusundadırlar. Bilim dilinin Latince olması ve bunu yaparken de İngilizceyi kabul gören bir dil olarak teşvik edilmesi tesadüf bir strateji değildir.

Yönetim biliminin tarihsel gelişimi endüstri devrimi ve üretim sürecinin gelişmesi ile başlamamıştır.Yönetim biliminin tarihsel gelişiminde Anadolu uygarlığı ve Çin uygarlığının etkileri inkar etmek ve bu süreci Avrupalı düşünürlere ve bilim adamlarına bağlamak yönetim biliminin tek taraflı ve sınırlı bir perspektif açısından gelişmesine neden olmuştur.

Eski çağlarda takas ekonomisinden sonra yönetim anlayışı Grek ve Roma medeniyetin izleri ile demokrasi kültürünün ilk örneği olduğunu iddia edenler ve Yunan filozofları ile felsefenin gelişimini izah edenler büyük yanlgı içerisindedirler. İnsanları ölümüne dövuştürenler ve aslanlara parçalatan sözde senato ve demokrasi havarileri felsefi dünyasına ve yönetim bilimlerine referans olamaz.

Roma imparatorluğu yıkıldıktan sonra Bizans imparatorluğu esnaf ve loca sisteminin ilk kurumsal örneği olarak kabul edilmektedir. Bizans döneminde loca ve esnaf sistemi devlet tarafından organize edilmekte idi ve devlet vatandaşların temel iae ihtiyacını gidermekle mesuldü.

2.3.Türk İslam Uygarlığında İstihdam Modellerinden ve Esnaf Organizasyon Modellerinin Gelişim Süreci

Esnaf ve Loca sistemi başlangıç noktasını Bizans medeniyeti olarak kabul edilse de bizce sistematik gelişim sürecinde ahilik ve gedik organizasyon modellerinden örnek almış ve son şeklini endüstri döneminden sonra Avrupa'da mesleki norm ve kurallarını oluşturarak tüm dünyada kuramsal bir kimlik kazanmıştır.

Uygarlık tarihinde insanların din, dil, ırk ayrımı göstermeden kolektif yaşama ideali eski çağlardan beri ideali olarak karşımıza çıkmaktadır.Toplumlar bireysel girişimlerin ve emperyal politikalar milletleri fakirleştirmekte, savaş ve çatışmalara neden olmaktadır. Haçlı savaşları doğu ve batı uygarlıklarının karşılaştığı etkileri yüzyıllarca sürececek bir etkileşim doğurmuştur. Bu etkileşim iki medeniyet arasında bir köprü olmuş ve ortaçağ Hıristiyanlığından Rönesans'a geçiş sürecini başlatmıştır. Anadolu orta Asya'dan gelen

Türk milleti ve içinde barındırdığı zenginliklerin kaynaşmasıyla dünya uygarlık tarihine ciddi katkıda bulunmuşlardır.

Temelini imece kültürünün oluşturduğu Ahilik sistemi etik kültür, iş ahlakı, sigorta, örgütlü kadın girişimciliği, esnaf lonca sistemleri günümüz meslek kuruluşları ve kadın girişim organizasyonlarında derin izler bırakmıştır.

İnancımız binlerce yıldır kolektif yaşam bilincine sahip insanlığın kooperatifleşme tarihinin 1848 yılında sanayileşme sürecinden daha eski olduğu kooperatifleşme tarihinin tüm dünyanın ortak bir mirası olduğu gerçeğinin kabul edilmesidir. Amazon kadın savaşçılarından sonra Anadolu Baciyani Rum teşkilatı ekonomik ve sosyal alanda kurulmuş vakıf statüsünde çalışan dünyadaki ilk kadın kooperatifidir. Çağdaş olan Hristiyan Hacı grubu(Begin Hareketi) sadece sosyal yardım amaçlı bir hareket olarak karşımıza çıkmaktadır. Baciyani Rum ise ekonomik ve sosyal özellikleri olan örgütlü organizasyon olarak ön plana çıkmakta ve Begin Hareketinden daha başarılı olmaktadır. Ancak Anadolu Moğol istilası nedeniyle yazılı kaynaklar yakılmış ve sözlü rivayetlerde ifade edilen Baciyani Rum gerçeği Avrupalı bilim adamlarınca göz ardı edilmiş ve bu gerçek Avrupalılar tarafından kabul edilmemiştir. Önemli olan bir insanlık mirası olan kooperatifçiliğin köklerinin 1848 yılından evvel olduğu gerçeğinin kabul edilmesidir.

Tablo1.Ahiliğin Diğer Organizasyon İstihdam Modellerinden ve Esnaf Organizasyonlardan Farkları

	Eski Çağlar,Köl elik Dönemi	Orta Çağ ve Kolonileşme Dönemi	Fransız İhtilal ve Sanayi Devrimi	Küreselleşme Süreci ve Yeni Dijital Çağ ve Online İstihdam	Ahilik ve Gedik Modeli
<i>Katılım ve Söz Hakkı</i>	<i>Yok</i>	<i>Yok</i>	<i>Yok</i>	<i>Var</i>	<i>Var</i>
<i>Gönüllü Organizasyona Kalma Hakkı</i>	<i>Zorunlu</i>	<i>Zorunlu</i>	<i>Sınırlı olarak organizasyondan çıkılabilir</i>	<i>Organizasyondan çıkma hakkı var</i>	<i>Organizasyondan çıkma hakkı var</i>
<i>Organizasyondan emir komuta zinciri</i>	<i>Dikey organizasyon modeli</i>	<i>Dikey organizasyon modeli</i>	<i>Yatay Organizasyon Modeli</i>	<i>Yatay-Dikey Organizasyon Modeli</i>	<i>Yatay-Dikey Organizasyon Modeli</i>

Bu modelleme ahilik ilkeleri,esnaf sistemi,mesleki eğitim, kooperatifçilik,sosyal kooperatifçilik alanlarında, tüketicici anayasaları ve mesleki eğitim kavramlarını dünya iktisat tarihine derinden etkilemiştir. Bu kavramlar Avrupa uygarlık tarihinin olmazsa olmaz kavramları olarak günümüz iktisatçıları tarafından sıkça tartışılan kavramlar olarak kabul edilmektedir.

Avrupa orta çağdan Rönesans ve aydınlanma sürecine geçişte skolastik felsefe İslam eğitim sisteminde ve medreselerinde egemen olarak bilimsel düşünce ve pozitif ilimlerden dini eğitimin önem verilmesi İslam coğrafyasında teknolojik ve bilimsel mana da gerilemeye yol açmıştır.Bunda mesele dini müfredatın önem kazanması değil pozitif ilimlerdeki müfredatın beraber yürütülmemesi ve bilimsel ve dini eğitimin ahenkli bir şekilde yürütülmemesinden kaynaklanmıştır.Bu sürecin en önemli temel nedeni Endülüs uygarlığının tarihten silinmesi ve haçlı savaşları ,celali isyanları nedeniyle Osmanlı imparatorluğunun en temel örgüt modeli olan ahilik sisteminin zayıflaması olarak kabul edebiliriz.

Dolayısıyla Ahiliğin zayıflaması ve yerine kurulan gedik sistemi bu etkileşim sürecini azaltmıştır. Bu da dünya iktisat tarihinde bu kavramların Avrupa orijinli olduğu yanlışını ortaya çıkartmış ve Türk İslam medeniyetinin önemi yeteri kadar kabul edilmemiştir. Ahiliğin dünyadaki önemi ve insanlığa sunduğu katkılar yeteri kadar önemsenmemiş ve unutulmuştur.Ahilik geçmişten geleceğe bir medeniyet köprüsüdür. Kapsadığı ilkeler ve yaşam tarzı ile insanlığın gelişmesine katkıda bulunacaktır.

İnsanlık bir kurtuluş reçetesi istiyorsa sömürgeciliğin az gelişmiş ülkelerde ekonomik,kültürel,etnik soykırımcılığının izlerini silmek istiyorsak ahiliğe sıkı sıkıya sarılmamızdır.

Türk yönetim modeli düşüncelerinin İslamiyet ile harmanlaşması gelişen ahilik,imece ve baciyani rum modelinin dünya uygarlık tarihine ciddi katkıda bulunacaktır.

Kaynakça:

- Akgöz S.Sedat, Solmaz Turgay. (2015). Ekonomik Bağımsızlık ve Kooperatifçilik. *Karabük Üniveristesi Milletler arası Bildiri* (s. 541-559). Karabük: Türk Kooperatifçilik Kurumu.
- Akgöz Selami Sedat. (2021). *Ahilik modelinin Organizasyon Modellerine Etkisi*. Kırşehir: Basılmamış Ders Notlar.
- Akgöz Selami Sedat, Öztürk Yusuf Kemal. (2012). Anadolu Kooperatifçilik Hareketinde Baciyani Rum Felsefesinin İzleri. *4.Milletler Arası Ahilik KONFERANSI*. Kırşehir: Kırşehir Ahi Evran Üniveristesi.
- Bayram Mikail. (2012). *Fatma Bacı Baciyani Rum (Anadolu Bacıları Teşkilati)*. Konya: Nkm Yayıncılık.
- Sedat, A. S., & Emre, E. (2012). Ahiliğin Örgüt Modellerine ve Kooperatifçiliğe Katkıları. *Üçüncü Sektör* , 134-157.